

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt III. A prima libertate hominem excidisse, illud etiam testari, quòd pudendos carnis suæ motus vel inuitus patiatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

nunquam delinquitur, si inter peruerfos, ait D. Gregorius, plus æqualitas quã disciplina custoditur. Quia enim falsa pietate superatus, ferire Heli delinquentes filios noluit, apud districtum iudicem, semetipsum cum filiis crudeli damnatione percussit. Meruit enim, ait Leo Pontifex, eorum delicta tolerando, diuinæ iustitiæ vnã cum filiis sententiam experiri, propterea quòd segni indulgentia dissimulauit plectere peccatores. Ideo quæ abijcienda prorsus pestifera hæc patientia est, quæ sibi met, peccatis aliorum parcendo, non parcat.

Epistola 76.

CAPVT IIII.

A prima libertate hominem exidisse, illud etiam testari, quod pudendos carnis sue motus vel inuitus patiatur.

I AM & alterum perditæ libertatis ac primi honoris iudicium obseruemus: quod in pudendis carnis nostra motibus erubescenda quæ rebellione cognoscitur. Quæ enim est primi illius principatus relicta libertas, quando nec membris nostris, quæ arctissimis cum animo vinculis natura coniunxit, possumus vt volumus imperare? Non enim liber est, qui quod vult non potest, iis præsertim in rebus, quas & velle rectum est, & posse decorum. Quid autem rectius animo, quàm cupere sic omnibus subiectis partibus imperare, nulla vti contra rationis iudicium moueatur? Quid magis deceat eum cui principatus est à natura datus, quàm id posse? hoc igitur non posse, quoniam erubescendum est (sicuti etiam domini solent rubore suffundi, cum præsertim apud alios, sua viderint à seruis præcepta contemni) idcirco iunctis foliis primi homines, fecere sibi perizomata, pudenda quæ texerunt. At qui prius & nudi erant, nec erubescabant tamen: non quòd inuercundia aut impudentiæ iam vitio laborarent, aut ita cæci essent, vt suam non viderent nuditatem: sed quòd innocentissimæ sanctissimæ quæ integritatis veste con-

recti atque exornati, nihil circumferrēt erubescēdum, nihil omnino quod, tanquā deformem alioquin a peccatum habiturum esset, velari cōueniret. Nudus igitur Adam, inquit Ambrosius, incola Paradisi fuit; sed post peccatum nuditatem suam vidēs, folio pudenda contexit. prius enim quā peccaret, honestatis erat colore vestitus. Atque ideo nuditatem inhonestam, non natura instituit, sed delicti reatus inuenit. nam & sancti Angeli in splendidissimo habitu constituti, non quōd tunicis operiuntur & palliis; sed cū sit in illis natiuitatis suæ nuda substantia, eo vestiti videntur esse quōd sancti sunt. Sic igitur & Adam custodiens honestatis angelicæ dignitatem, erat quidem nudus mundanis vestibus, sed immortalitatis erat splendore vestitus. Nihil prauum respiciebant eius oculi, non cor eius turpe aliquid cogitabat: erat apud honestas mentes, nuditas ipsa vestita. Sicut enim apud homines nequam, turpis cogitatio concupiscentiæ, vestibus non arcetur: ita apud sanctos viros honesta simplicitas, ad concupiscendum nuditate non trahitur. Sed sicut vitiosis ad corruptelam nuda sunt omnia, ita religiosi ad castimoniam operta sunt vniuersa. Et hæc quidem de castissima nuditate primorum parentum, diui Ambrosij oratio est. Quod si fortè requiras, vndenam exorta sit carnis nostræ tam erubescenda rebellio, quique factum sit, vt cū tota prius quæ nobis est cum bestiis communis anima, iudicio rationis obediret, postea suos habere cœperit motus à ratione tam auersos: hoc arbitror verissimè posse responderi, ex superba defectione mentis à Deo suo, cui constanter esse debuerat omni pietate subiecta, alteram illam defectionem rebellionemque partium inferiorum, exortam esse. In illa quippe voluntatis obedientia, qua Deo suo vt effectori ac Domino cohærebat, quasi vinculū erat quoddam constitutū, quo totius hominis pacatissima rectitudo

tudo & ordinatissima compositio, veluti constricta te-
 nebatur: hoc igitur per inobedientiam superbiamque
 soluto, diffuere cuncta dissiparique cœperunt, atque
 intet se contrariis motibus collidi. Atque ut eam qua
 prius vñ sumus similitudinem, hîc quoque adhibea-
 mus: quia Domino Deo suo ratione præditus animus,
 tanquam seruus lasciuens & immorigerus, rebellat,
 falsa videlicet noxiaque libertatis audus: idcirco is
 famulum quoque suum meruit habere rebellem, di-
 gnusque fuit qui contempserat imperantem Deum, ut
 propria etiam in membra subditasque sibi facultates,
 suum penderet principatum. Vbi autem (quemadmo-
 dum ille dixit) quod intus est, atque nostrum impune
 euolare potest, contraque nos pugnare; fit in domina-
 tu seruitus, & in seruitute dominatus. Quia cum na-
 turæ primùm instituta iure, menti competat domina-
 tus, hunc tamen & violare & perdere meruit semper,
 assidua propemodum & vix intermissa subditæ carnis
 infestatione. Sed de huius origine & ea causa quam
 modò posuimus, ipsum Augustinû audiamus: ut quo
 nemo (quod equidẽ arbitror) felicius clariusque hisce
 de rebus differuerit. Is igitur libro secundo, cap. 22. de
 peccatorum meritis & remissione, Obedientiam, in-
 quit, illi homines priusquã violassent, placebant Deo,
 & placebat illis Deus: & quamuis corpus animale ge-
 starent, nihil inobedienter in illo aduersum se moueri
 sentiebant. Faciebat quippe hoc ordo iustitiæ, ut quia
 eorum anima famulum corpus à Domino acceperat,
 sicut ipsa eidem domino suo, ita illi corpus obediret,
 atque exhiberet vitæ illi congruum sine vlla resisten-
 tia famulatum. hinc & nudi erant, & non confunde-
 bantur. Animam quippe rationalem naturali verecun-
 dia nunc pudet, quod in carne, in cuius seruitutem ius
 potestatis accepit, nescio qua infirmitate efficere non
 potest, ut se nolente non moueantur membra, & se
 volente

Cicero.

volente moueantur: quæ propter hoc in quouis casto, meritò appellantur pudèda; quòd aduersus dominam mentem, quasi suæ sint potestatis, sicut libitum est excitantur. Idque solum iuris in his habent frena virtutis, vt ad immundas & illicitas corruptiones ea peruenire non sinant. Hæc igitur carnis inobedientia, quæ in ipso motu est, etiamsi habere non permittatur effectum, non erat in illis tunc primis hominibus, quando nudi erant & non confundebantur. Nondum quippe anima rationalis domina carnis, inobediens exstiterat domino suo, vt pœna reciproca inobedientem experiretur carnem suam, cum sensu quodam confusionis & inobedientiæ. Posteaquam igitur facta est illa transgressio, & anima inobediens à lege domini auersa est; habere cœpit contra eam seruus eius, hoc est, corpus eius, legem inobedientiæ. Et puduit illos homines nuditatis suæ, animaduerso in se motu, quem antè non senserant: quæ animaduersio, apertio dicta est oculorum. Neque enim oculis clausis, inter illas arbores oberrabant. Hæc Augustinus eo loco. Qui ea ipsa Serm. 12. de verbis Apostoli, clarè breuiterque & quasi compendio repetiit, Menris, inquit, & carnis Deus est artifex. Ipse quando hominem creauit, vtrumque fecit, vtrumque coniunxit: carnem animæ subdidit, animam sibi. Si semper illa staret sub domino suo, semper & ista obediret dominæ suæ. Noli ergo mirari, si ea quæ deseruit superiorem, pœnas patitur per inferiorem. Hactenus ex Augustino ea quæ nostrum ad institutum pertinebant, eius literis expressa retulimus. Neque verò eam duntaxat animi partem quæ libidinis æstu inardescit, sentire homo cœpit insolentiùs rebellantem: verùm alias quoque facultates refractarias & oblustratrices pati, vt se totum sibi grauem, & Deo experiretur esse contrarium. Sic enim Propheta que-

Iob 7.

rebatur: Cur me posuisti contrarium tibi, & factus

sum mihi metipſi grauis? Nam neque illa cogitãdi vis quæ imaginatio dicitur, pro rationis arbitrio ac nutu regitur: Neque ille appetitus qui ira ferueſcit, aut non commouetur cùm id nolumus, aut cùm velimus, continuò conqueſcit. Quis non interdum volaticis cogitationibus & quò nolit rapiatur? vel tum ſæpe maxime, cùm ad pias meditationes ſeſe mens collegerit ac compoſuerit, occurrit vaniſſimorum turba phantaſmatum, è quibus ægrè ſe euoluere atque expedire queat. Abiguntur veluti quadam attentionis manu, & nihilominus vel inſiſtunt pertinaciùs, vel mox iterum prouunt cateruatim, mentem quæ fruſtra excludere conantem, obnubilant & obturbant. Non enim in poteſtate noſtra eſt cor noſtrum, inquit Ambroſius, & noſtræ cogitationes: quæ improviſò offuſæ mentem animumque confundunt, atque aliò trahunt quàm tu propoſueris: ad ſæcularia reuocant, mūdana inferunt, voluptuaria ingerunt, illecebroſa intexunt: ipſo que in tempore quo eleuare mentem paramus, inſertis inani- bus cogitationibus, ad terrena plerunque deiſcimus. Cùm autem ex innata prauitate, velimus nolimus, obſtrepant: tum ex ipſa conſuetudine magis inualeſcunt recurruntque frequentiùs. Id quod experiebatur Auguſtinus, nec ſine graui moleſtia patiebatur. cuius ea in ipſius Confessionum libris, inter cæteras conſeſſio eſt: Clamabat violenter cor meum aduerſus omnia phantaſmata, & hoc vno ic̄tu conabar abigere circumuo- lantem turbam immunditiæ ab acie mentis meæ, & vix demota in ic̄tu oculi, ecce cõglobata rurfus aderat, & irruebat in aſpectum meum & obnubilabat eum. Veriſſimè proinde ſcripſit D. Gregorius, ipſam culpæ contrarietatem, qua diuinis legibus aduerſatur, factam eſſe homini pondus pœnæ: vt corruptioni, inquit, ſi quæ malè liber ſeruiat, qui bene ſeruus, incorruptionis libertate gaudebat.

Cap. 1. lib. de
ſuga ſeculi.

Lib. 7. Confes.
cap. 1.

Lib. 8. Moral.
cap. 22.